

Največji slovenski dnevnik

v Zedinjenih državah

Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United StatesIssued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 234. — ŠTEV. 234.

NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 5, 1918. — SOBOTA, 5. OKTOBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Avstrija na kolenih

POROČA SE, DA BO POSLALA AVSTRIJA SVOJO MIROVNO
PROŠNJO PREKO HAAGA. — AVSTRIJA PREDLAGA KONEC
SOVRAZNOSTI POTOM ODPRTIH POGAJANJ.

Amsterdam, Holandsko, 4. oktobra. — Avstro-Ogrska je naprosila Holandsko, naj povabi vse vojskujoče se sile na mirovna pogajanja. Tako poroča dunajski poročevalec berlinskega "Tageblatt". Poročevalec dostavlja, da je Holandska že razposlala tozadevna povabila.

Delegacija ogrskih državnikov, katerim stoji na čelu Wekerle, je dospela na Dunaj v zvezi z novim mirovnim gibanjem. Tako poroča kolinska "Gazetta".

Nadaljnji člani, ki so se vdeležili konference, so bili grof Štefan Tisza in grof Julij Andrássy. Prisostvoval je tudi grof Albert Andrássy, ogrski minister za javno vzgojo.

V časopisu se dostavlja, da se bo odredilo vse končne korake po inicijativi barona Bariana, avstro-ogrskega ministra za zunanje zadeve.

Glede pogajanj na Dunaju je izjavil ogrski ministerski predsednik Wekerle proti zastopnikom ogrskega časopisa naslednje:

— Vse, kar vam morem povedati, je to, da se brez prestopanja borimo za interese mira in da smo vsak čas pripravljeni pogajati se glede mira. (Kaj pa je bilo z Avstrijo in Ogrsko pred štirimi leti, ko je monarhija napovedala Srbiji vojno v zvezi, da bo porazila Slované v Avstriji in Srbiji ter pospešila s tem uresničenje pangermanskih sanj glede Istoka? Vsa lažljivost in vsa hinavščina avstrijske in ogrske diplomacije je je razvidna iz tega koraka. Oči, ki se je prej čutil v največji moči, oči, ki je na krut način zatiral Slované in Hrvaté, oni skuša sedaj dobiti ugodne mirovne pogoje na podlagi, da je moral srbke civiliste na način, ki presega vsa pojmovanja o pravici in resnici. Videl smo slike, naravnost presenetljive slike, ko se je obeležalo srbke žrtve; videli smo slike, ko so stali avstrijski častniki poleg vešal ter na čim en način zrl na srbke junake, ki so u mirali za domovino. Videl smo in čitali poročila nekega častnika, objavljen v nekem nemškem listu, v katerem se poroča o naravnost nezaslišanih grozodejstvih članov avstrijske in nemške armade. — Vse to nam je jasen dokaz, da je Avstrija v svojem zločinskem početju dospela do konec in da ne more vzdržati svoje moči niti s silo z visilicami in krogljami, katere se pošilja v smer slovenskih narodnjakov. Največja uteha pri tem je za nas dejstvo, da stoje za nami zavezniki kot en moč in da stoji za nami predvsem Amerika, ki je posvetila vse svoje sile veliki nalogi osvoboditve in oprostitve slovenskih narodov, dosedaj zatiranih od Nemčije in Avstrije. (Op. ured.)

Iz Nemčije

POROČA SE, DA BO VSTOPIL V NEMŠKI KABINET SOCIJALIST SCHEIDEMANN. — SLUŽIL BO KAJZERJU BREZ VSA
KEGA POVRACILA.

Amsterdam, Holandsko, 4. oktobra. — V oficijelnem poročilu katero se je sprejelo semkaj iz Nemčije, se glasi, da je bil imenovan nemškimi državnimi kancelarjem prve Maksimilijan Badenski.

Poslanec Groeber, centur in Scheidemann, član socialistične večine, sta bila imenovana ministrom brez portfelja.

V oficijelnem obvestilu se do stavlja, da se je imenovalo prince Maksimilijana Badenskoga tudi pruskim ministrom za zunanje zadeve. Novi državni kancelar bo objavil svoj program na polnem zasedanju nemškega državnega zbora dne 5. oktobra.

Bern, Švica, 4. oktobra. — Socialistične in socialno-demokratske skupine nemškega državnega zbora so soglasno objavile, da se hočejo vdeležiti organizacije nove nemške vlade, pod kancelarstvom prince Maksimilijana.

Govorniki na splošnem zborovanju teh strank so zagotavljali, da se hočejo vdeležiti organizacije nove nemške vlade, pod kancelarstvom prince Maksimilijana.

Govorniki na splošnem zborovanju teh strank so zagotavljali, da se je boril prince Badenski od prvega pričetka vojne naprej neustrahovano za zopetno ustanovljenje mira potom pogajanj ter za demokratiziranje vladnega režima v Nemčiji.

Uničena baza

Zavezniske ladje so unicile avstrijsko
bojno pristanišče v Draču. —
Potopljene avstrijske ladje.

Rim, Italija, 3. oktobra. — Kakor objavlja italijanski ministerski predsednik Orlando, so ameriške, angleške in italijanske bojne ladje unicile avstrijsko pomorsko bazo v Draču in bojne ladje, ki so bile tam zasidrane.

Napad na Drač je bil vzporeden v sredo popoldne, ko se je italijanskim in angleškim križarkam, katere so varovali italijanski in zavezniški torpedni čolni ter ameriški podmorski čolni, posrečilo priti skozi polje min in so, izognivši se napadom podmorskih čolnov, vdrle v drško pristanišče.

Prišlo se je intenzivno bombardiranje, dokler ni bila uničena baza in avstrijske ladje, ki so bile tam zasidrane.

Italijanski mornarji so, sredi hudega sovražnega ognja, torpe dirali in avstrijske rušilec in en parnik. Neki drugi ladji, ki se je izkazala za bolniško ladjo, se je dovolilo umakniti se.

Angleški in italijanski aeroplani so pomagali pri operacijah. —

Druge italijanske in zavezniške ladje so bile postavljene v vrsti zunaj pristanišča, da bi prijele vsako sovražno bojno ladjo, ki prišla na pomoč pristanišča.

Zavezniki skadron ni imel nikakih izgub; nekoliko samo je bila poškodovana ena angleška križarka, na katero je sovražni podmorski čoln oddal en torpedo.

Konec je blizu.

London, Anglija, 4. oktobra. — V klubu ameriških častnikov je govoril noč Walter Hume Long, državni kolonijski tajnik, ter je rekel v svojem govoru med drugim tudi sledeči:

— Dovolite mi, da vam iskreno čestitam za vse, kar ste v zadnjem času dosegli na zapadni fronti.

Brezdvoma bo vaše napredovanje veliko pripomoglo k skorajšnjemu koncu vojne.

Petindvajset tisoč ton b'ga.

Z ameriškimi armadami v Franciji, 4. oktobra. — (Ass. Press.) — Meseca septembra je dospelo v Francijo vsak dan povprečno nad 25.000 ton raznih potrebščin. Iste meseca je dospelo vsak dan v francoska tla 10.400 ameriških vojakov.

SOLID BLACK SHOWS YESTERDAY'S GAINS

Operacije
v RusijiAmerikanci bijejo boljševike. —
Domačini so zaveznikom prijazni.
Kmetje opravljajo ogleduško službo. — Letske čete.

Arhangelsk, 3. oktobra. — Amerikanci drže zdaj najbolj južno točko zavezniškega prodiranja. To je mala vas 35 milj južno od Senkurska (30 milj jugovzhodno od Arhangelska, ob reki Vagi. Boljševiki trdnjava Velsk pa je 40 milj oddaljena.

Iz Velska so boljševiki poslali majhne kanonske čolne, iz katerih so izkrcali čete za napad na Amerikance. Boljševiki pa vedno beže v zavetje, kadar so napadeni.

Prebivalci blizu Amerikancev večinoma simpatizirajo z boljševiki, kajti vsi oni, ki so sovražni boljševikom, so bežali v Senkursk, kjer so pod varstvom zavezniških in ruskih čet. Skupina kakih 100 kmetov izvršuje izborno ogleduško službo za zaveznike.

Boljševske čete v tem delu Dvigne in ob železnici proti Volodgi rabijo dum-dum krogle in izstrelke z bakreno glavo.

V Senkursku, kjer se Amerikanci poslužujejo kozariških barak, je mestno prebivalstvo prijazno zaveznikom. Povabili so zavezniške vojake, da naj pridejo v mesto.

Izmed prebivalstva, ki šteje nekaj nad 2000 oseb, se jih je nad sto priglasi v armado.

V tej pokrajini ob Vagi je mnogo sena in živine ter žita.

Stockholm, Švedska, 3. oktobra. — Petrograjska poročila z dne 30. septembra naznajo, da so Čehi-Slovaki zasedli Kazan, katerega so boljševiki, kakor so poročali, pred 24. dnevi zavzeli.

Isto poročilo tudi pravi, da letske čete, ki se bore za boljševike, zapuščajo "rdečo" stvar.

Letske čete so zadnje dobro organizirane čete, katere imajo boljševiki. Stejejo približno 17 tisoč mož, od katerih se jih nabaja 10 tisoč v bližini Moskve, da strazi jo boljševiške voditelje. Odkar se

je pričelo češko gibanje ob Volgi, se Leti niso hoteli več bojevati ker Čehov ne smatrajo za svoje sovražnike in so nasprotovali ne vojaškemu načinu bojevanja boljševiških poveljnikov.

Neko poročilo v "Social Demokratu" se briko pritožuje nad letskimi vojniki, ki so se po padcu Kazana podali Čehom. Vacič (t), ki poveljuje četam, v nekem dnevnem povelju obsoja "delež" čet in jim očita izdajalsko početanje. Celi časniški zbor 3. polka je bil obsojen na smrt, ker ni mogel držati polka na pravem mestu in je trpel posvetovanja, ko je bila v tek bitka.

Stockholm, Švedska, 3. oktobra. — Kakor pravi "Narodne Dielo" glasilo socialnih revolucionarjev je izdal vojni minister Trocki povelje, da se morajo vse kazenske čete izročiti v roke rdeče garde v zavetje, kadar so napadene.

Je pa mogoče še drugi vzrok za izpraznenje, na ta način pa je zločin še večji.

Nek general nam je povedal, da je bil St. Quentin, kakor Noyon, najbrže miniran, tako da pride do eksplozije še le po enem tednu. Zaradi tega bo St. Quentin ostal še nekaj časa prazen.

Zdaj je prazen, mrtev in razen odmeva bitke v okolici, molčeva tišina.

Svarili so nas, naj gremo naglo skozi ulice, naj ne hodimo v javno poslopja in naj se ne dotikamo žic; splošno, da naj gledamo za pastmi. Na ulici smo srečali skupino francoskih častnikov, ki so ogledovali mesto; pa niso vedeli nič več kot smo mi sami.

Bilo je zelo zanimivo gledati vojno cono, ki nam je bila skozi štiri leta zaprta in priti v največje mesto v zavojevalnem ozemlju na čegar strehe smo dolgo časa gledali iz daljave. Bilo je še bolj izvanredno, ker nismo mogli izvedeti, kaj so prebivalci vse pretrpeli v dolgotrajnem robstvu. — ali kje so se nahajali.

"Plenilni oddelek" nemške armade se je zopet pokazal v svoji popolnosti. St. Quentin je bil oropan vsakega predmeta do najmanjše vrednosti.

Videl nisem niti ene hiše, ki bi ne bila oropana do gole stene in tal. Sem in tam si našel kos razbite peči, običajno pa je bilo vsako poslopje sčisto do svoje prvotne nagote.

Ti tatovi so imeli dovolj časa, da so delo dobro in lepo izvršili.

Videl sem Nemce v različnih delah, kako so delali, toda tako dosledno in precizno kot tu, niso delali nikjer.

Vsi v armado lastnikov Liberty bondov!

Po mojem mnenju se bodo Nemci

Naprej za četrto
posojilo SvobodeNE SAMO AMERIŠKI VOJAKI,
PAČ PA TUDI LIBERTY BONDI
BODO POTISNILI NEMŠKO ČRTO
BOLJ PROTI VZHODU, ČE
JIH KUPITE V TOLIKI MERI,
KOT VAM JE MOGOČE.

Portugaleci v Afriki.

Pariz, Francija, 4. oktobra. — Portugalske čete v Afriki so začele z Angleži pogajanja nazaj nemške čete v Nemški Vzhodni Afriki. Sovražnik se je umaknil preko reke Rovane. Tozadevno poročilo je dobil Petit Parisien.

Nemci so pustili na bojišču veliko vojna materijala in drugih potrebščin.

Oficijelna poročila

ANGLEŠKO POROČILO.

London, Anglija, 4. oktobra. — Nočno. Boji krajevnega značaja so se vršili danes v bližini Beaufort, severno od Gouy in južno od Cambrai. Naše čete so napredovale.

Na Lens-Armentieres sektorju nadaljuje sovražnik s svojim umikanjem. Naše čete so dospelo do Wavrin in Equinghem.

Dodatno poročilo. — Pri operacijah, katere je podvzela druga angleška armada dne 29. septembra in v naslednjih dneh, so se prav posebno odlikovale 9., 29., in 35. divizija. Pod najbolj neugodnimi vremenski pogoji so te tri divizije napredovale v globino preko devetih milj čez skrajno neugodno ozemlje istočno in južno od Ypres, pri čemer jim je padlo v roke več kot 4000 jetnikov in nad sto topov.

9. divizija je na prvi dan zavzela Beelaere, pet milj istočno od mesta, kjer se je napad pričel ter dospela tri dni pozneje do Ledenghem.

Dnevno poročilo. — Konec včerajšnjih bojev smo držali visoko planoto eno miljo severo istočno od Sequehart ter uspešno odbili sovražne protinapade na Gouy in Le Cateau. Zavrnili se je tudi nadaljnji sovražni protinapad na Sequehart.

Število jetnikov, katere smo ujeli tekom včerajšnjih operacij severno od St. Quentin, prekaša 4000 mož.

Tekom noči so se vršili krajevni boji v naš prilog južnozpadno od Beaufort ter na južnem robu Cambrai.

FRANCOSKO POROČILO.

Pariz, Francija, 4. oktobra. — Nočno. — V Champagne so francoske in ameriške čete tekom dneva dopolnile svoje uspehe prejšnjega dne.

Na svojem levem krilu smo potisnili svoje črte za štiri kilometre severno od Auberive ter za osem kilometrov severozapadno od Sampey, do reke Aisne.

Zavzeli smo vasi Vaudeincourt, Dontrien, St. Souplet ter zasedli višino pri Orfeuil, katere vas nam je istotako padla v roke.

Izpraznili smo Challerange, katerega kraja pa sovražnik ni zasedel. Kraj je izpostavljen intenzivnemu ognju obeh artilerij.

Pariz, Francija, 4. oktobra. — Dnevno poročilo. — Tekom noči smo napredovali istočno od Lédins, v okrajni pri St. Quentin.

Severno in severozapadno od Rheims so bili potom krajevnih operacij Francozi v stannu povečati svoje pridobitve na mostnem prečilu istočno od kanala ter izboljšati svoje pozicije pri Betheny. V naših rokah je ostalo nekako sto jetnikov.

V Champagne so francosko-ameriške čete povečale svoje pridobitve severozapadno od Blanc Mont ter pri Medeah farmi

NEMŠKO POROČILO.

Berlin, Nemčija, 4. oktobra. — Nočno. — Zavrnili se je močno sovražne napade na obeh straneh Roulers, severno od St. Quentin. Med Aargun in Mense so se izjalovili ponovni poskusi Amerikancev, da prodrejo skozi naše črte.

Dnevno poročilo. — V Flandriji je napadel sovražnik z močnimi silami med Hoogdele in Roulers. Prodri je v naše črte na obeh straneh Staden-Roulers ceste. Bavarske in renske pa so ga vrgle nazaj s pomočjo protinapada ter ujele pri tem nekako sto mož.

Nišar novega ni poročati s fronte pri Cambrai. Vršili so se nanjšji boji južno od Aubencheul in v bližini Provillie, tekom katerih so naše čete privedle nazaj nekako 70 jetnikov.

Na široki fronti severno od Le Catelet in St. Quentin so angleške čete zopet vzpiorile napad ter skušali prodreti skozi. Pri prvem napadu se je sovražniku posrečilo zavzeti Le Catelet ter potisniti naprej do Beaufort, do Sequehart.

Na obeh straneh Le Catelet smo potisnili sovražnika nazaj preko pozicij, iz katerih je bil prišel. Beaufort so naše čete zopet zavzele. Potom obkroževalnega napada, katerega so vzpiorile saške, renske in lorenške čete smo bili v stannu zopet polastiti se Montrehain.

Po omahujočem boju je ostal Sequehart v rokah sovražnika. Na večer je ponehalo močno streljanje, katero je vzpioril sovražnik južno od St. Quentin.

V Champagne so napadli Francozi, katere so podpirale močne ameriške divizije na široki fronti med Suippe in Aisne.

Na fronti med Orfeuil in Aisne so se izjalovili napadi sovražnika pred našimi črtami. V zvezi s tem so se razvili južno od Liry in južnozpadno od Monthois zelo ostri boji. Tudi na teh mestih smo poglali sovražnika daleč nazaj.

Sovražnika, ki je prodrl v Challerange, se je zopet vrglo iz tega kraja ter mu je izvil vsa iz rok. Na večer so se izjalovili nadaljnji napadi, katere se je vzpiorilo proti tej vasi. Zavrnili se je tudi živahne delne napade sovražnika med Aisne in Argon.

AMERIŠKO POROČILO.

Washington, D. C., 4. oktobra. — Ameriške čete, ki so se borile skupaj s Francozi, so poglale sovražnika nazaj ter zavzele Blanc Mont ter nadaljne pozicije v Champagne. Med Mosel in Argon so se vršile običajne artilerijske in patrule akeje, tekom katerih nam je padlo v roke večje število sovražnikov.

Zaobljuba Francije

FRANCIJA SE JE ZAOBLJUBILA, DA BO KAZNOVALA NEMCE
ZA VSA VANDALSTVA, KATERA SO IZVRŠILI.

Pariz, Francija, 4. oktobra. — Francoska vlada je izdala slovesno svarilo na naslov Nemčije in njenih zaveznikov, v katerem se glasi, da se bo izvajalo neizprosno povračilo za opustošenja mest, ki so se vršila tekom nemškega umikanja.

V svarilu se glasi, da bo nosil nemški narod, ki je sokrvice zločinov, vse posledice in da se ga bo držalo moralčno, denarno in kazensko obveznega za vsa opustošenja. — V poročilu se dostavlja, da razpravlja Francija sedaj s svojimi zavezniki glede korakov, katere je treba storiti v tem oziru.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA",
NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Slike iz zadnje ruske-poljske revolucije

(Nadaljevanje.)

"Žalibog vam sedaj ne morem užiti z natančnejšimi podatki, avnolkar so mi sporočili, da je redstava v gledišču prepovedana to moramo smatrati za nek redznak da morda prepovedo še ali pa celo romanje. Prosim, pridite jutri ob petih na dunajski kolodvor, ko pridejo romarji. To- a oprežno ter ne veliko oseb sku- aj, da ne vzbudimo preveč pozor- nosti. Tudi ne preveliko govo- ti."

"Bodite brez skrbi. Naš penzi- onat je tamen in moja dekleta so e vajena opreznosti."

Ko je odšla, je takoj spet zavo- lil telefon. Bil je nek ženski glas. "Prosim za ložo za jutrajšjo predstavo."

"Oprostite, je ne morem dati."

"Mora biti. Zapišite si, jaz dam- anjo sto rubljev."

"Ne morem."

"Zakaj ne?"

"Generalni gubernator je pred- tavo prepovedal."

"Zakaj?"

"Ne vem."

"Oprostite"

"Prosim", sem rekel in zapri- telefon.

Medtem se je vrnil služabnik in povedal, da nikjer ni mogel najti Gliščinskega. Telefon je pa nepre- nehoma zvonil in ljudje so priha- jali drug za drugim. Ta je hotel vstopnice v gledišče, drugi je po- nujal kako uslugo ali dar za spre- jem romarjev. Ne vem, kako da se je stvar tako hitro raznesla. Ker je sedaj cela stvar postala jako negotova, sem zamogel dati sa- mo pogojne odgovore in navodila. Telefonoval sem grofici ter ji spo- ročil, kaj se je zgodilo. Odgovo- rila mi je, da je treba. Gliščin- skegt, da stopi zopet v potrební stik z vlado, ako se dá še kaj re- šiti, oziroma prepričati, da se ne bo prepovedovalo dalje točka za točka.

Varšava ima jako izvrstno ure- jene telefone in telefonska mreža je jako gosta. Skoraj vsaka boljša rodbina ima v svojem stanovanju telefon. Zdel sem torej iskati go- spoda Gliščinskega s pomočjo tele- fona. Telefoniral sem njegovim prijateljem in v razne prostore, kjer bi utegnil biti. Tako sem tele- foniral vedno dalje ter ga slednje- res nekje iztaknil. Ko sem mu po- vedal po telefonu, kaj se je zgo- dilo, je takoj zaprl telefon in po- tem se ni nič več oglašil. Pozneje sem zvedel, da je takoj prišel za- klohub in tekel k ruskim uradom.

Šele ob eni po polnoči sva se o- bila. Bil sem ves utrujen, on pa tudi. Priporočeval mi je, kako je hodil okrog raznih uradov in uradnih oseb. Predstava je sicer brezpogojno prepovedana, ostalo se mu je pa posrečilo rešiti. Vsaj za sedaj ne preti nobena nevar- nost. To pa ne izključuje, da je treba skrajne previdnosti. Spre- mil me je do mojega stanovanja in potem sva se poslovila:

"Na svidenje jutri zjutraj ob petih na kolodvoru."

Noč je bila hladna in deževna. Proti jutru se je nekoliko preve- drilo, toda oblaki so viseli na ne- bu, od časa do časa je nekoliko pršilo in hlad je bil občuten.

Pridem na kolodvor in tam naj- dem že Gliščinskega z enim go- spodom. Vlaka še ni bilo. Čakamo nekaj časa in povprašujemo, ako nima morda vlak zamude. Medtem so se jele od raznih strani prika- zovati zbrane postavbe. Bili so ljud- je, ki bi imeli prevzeti romarje in jih spremljati po mestu. Prišel je vsak zase, da ne bi vzbudili pre- več pozornosti. Saj bi bil mogoč celo slučaj, da bi na kolodvoru ahtirali celo krdo naročenih spremljevalcev skupaj, romarjem pa ne pustili niti zastopiti iz vlaka.

Železniški uradniki in uslužben- ci nam niso vedeli ničesar pove- dati. Sli sva k postajenačelniku in po dolgem parlamentiranju sva izvedela, da sta oba vlaka že pri- šla, toda sta ustavljena daleč za- naj na polju, pol ure peš hoda od postaje in vojaki so obdali romar- je. Zakaj, niso mogli zvedeti.

Gliščinski je urno vzel izvošče- ka in se peljal iz mesta na polje, kjer so ustavili oba vlaka, jaz sem pa šel okrog naših spremljevalcev in spremljevalk ter jim v kratkih besedah pojasnil položaj. Potem smo pa dobili nek velik kmečki voz, ki se je ravno prazen peljal iz mesta, ter smo se pogodili s kmetom, da nas je vzel na voz, kolikor je bilo prostora, ter se od- peljali k romarjem.

Vlaka so ustavili na prostem polju, veleli vsem romarjem izsto- piti, potem jih pa obdali od vseh strani s tremi obroči vajakov s pu- škami v rokah. Romarji so morali stati na železniškem tiru in vsak je držal svojo culico v roki.

Predstavite si položaj.

Romarji so se vračali iz Čensto- hove, kjer so prenočevali dve noči večinoma pod milim nebom ter na trdem hlaku. Vozili so se celo noč v vozovih četrtega razreda tesno natlačeni, da niso mogli niti sede- ti. Zjutraj pridejo v Varšavo ter namesto znancev in prijateljev vz- gledajo pred seboj vojake s pu- škami v rokah. Ni se jim poveda- lo, zakaj se jih ne pusti v mesto in zakaj jih tukaj drže. Bili so vsi prezeblji, slabo oblečeni, sedaj pa morajo takti na železniškem tiru stati ter čakati od petih zjutraj pa do osnih. Zenske so prišle jo- kati. Na božji poti so si nakupili raznih spominkov za domače in sedaj je bila njihova prva misel, da jih hočejo Rusi preiskati ter jim vzeti te spominke. Saj je bila do nedavnega časa na Ruskem ce- lo podobica sreča Jezusovega ostro prepovedana in več duhovnikov, pri katerih so našli take podobice, je bilo nekoč skupaj odposlanih v Sibirijo.

Mi smo stali od romarjev za do- ber lučaj daleč. Videli smo jim, a približati se jim nismo mogli. O- krog njih so stali trije obroči vo- jakov dalje pa še posamezne pa- trole oročnikov. Med našimi ljud- mi jih je bilo mnogo, ki so imeli med romarji znanec in prijatelj, stariše, bratce in sestre. Toda ni bilo pomoči. Ako se je hotel kdo izmed nas nekoliko bolj približati, so ga oročniki neumljeno pah- nili nazaj.

Gliščinski je urno vzel izvošče- ka ter se nekam odpeljal. Mi pa smo ostali ter čakali, kaj bo iz tega.

Posrečilo se je nekemu mlade- mu človeku izmed romarjev, da se je prikradel skozi vojake, oziro- ma, da so ga izpustili. Bil je men- da tovarniški delavec, z ostro iz- rezanim in zviti maloruskim o- brazom. Naredil se je naenkrat ludo bolnega ter je jako dobro si- muliral svoje bolezen, da so ga re- izpustili skozi kordone, baje da bi se odpeljal k zdravniku. Ko pa je bil prost vajakov, je takoj poza- bil na svojo bolezen ter je prišel k nam.

Povedati nam ni vedel nič po- sebnega. Romarji ne vedo čisto nič, zakaj so jih zadržali in kaj bo z njimi. Zenske so silno boje in ječejo. Vojaki ne delajo nobene sile ter se zadržijo mirno. Drugače- je šlo potovanje po sreči ter so vsi zdravi. Samo zadnja noč je bila jako mizla.

Okrog osme ure je prišel Gli- ščinski nazaj s svojim vozom ter poleg njega je sedel nek oročniški častnik. Že od daleč nam je klical, naj bomo potolaženi, ker zaveva je že urejena. Prišla je na oročni- štvo ovadba, da z voznimi listki ni vse v redu. Pregledali se bodo sa- mo vozni listki, potem pa se bodo romarji izpustili. To pregledava- nje seveda ni trajalo dolgo časa. Vsak romar je pokazal konduk- terju svoj vozni listek, potem se je pa kordon vajakov odprl ter cela dolga vrsta romarjev je šla med vojaki z železniškega tira na ce- sto, kjer so jih pričakovali znanci ter naročeni spremljevalci.

Odsej ni bilo od strani vlade nobene situacije več. Policija se je umaknila popolnoma ter nikdo se ni več brigal za romarje. Toda po prenehanju težav in strahu je iz- ginilo prvotno razpoloženje, ljud- je so bili potrti in tihi.

Medtem se je zvedelo po Varša- vi, da so marji dospeli in mešan- stvo nam je pričelo prispevati za sprejem. Najprej so se oglašili me- sarji ter nam podarili mesa dovolj, da smo z njim lahko preživeli pri- dan vse romarje. Takoj za nji- mi so prišli peki ter potem še dru- gi obrtniki in trgovci s svojimi prispevki. Zvedelo se je, kakšne težave smo imeli pri sprejemu in to je še bolj vzbudilo mešan- stvo. Usmiljene sestre so kuhale in stregle, kolikor so mogle. Toda bilo jih je malo in pri taki mno- žici gostov je bilo nemogoče vzdr- žati kakoršenkoli red. Kdor je bil bolj nasilen, dobil je več, boječe stare žene so pa tlačale po kotih in bile skoraj cel dan brez jedi.

Sreča, da so bili naši ljudje tako skromni in pohlevni. Tako je bilo mogoče, da ni prišlo do nobenih preprirov in izgrediv. Ponoči so

spali na debelem okroglem kame- nju, s katerim je bilo tlakano dvo- rišče. Le malo jih je dobilo pro- stora na kamenitem tlaku hodni grobo, so bili ustreljeni na Novem svetu pri prvem spopadu med Ru- si in Poljaki.

Ko so moji romarji to zaslišali, so padli z obličji na zemljo in le- žali nekaj časa kot mrtvi. Ne vem, ali so molili za duše ubitih ali pa smo tako jim izkazali čest na ta način. Jaz edini sem stal pokonci in sem bil nekoliko v zadregi. Do- brim ljudem nisem mogel dati po- hujšanja s tem, da bi ne častili nji- hovih poleglih, na trebuhu z njimi na zemlji ležati se ni pa tudi ni hotelo. Prišel sem torej Eliati, naj vstanemo, ker se namenui do- mov.

V oddelku, katerega sem peljal na pokopališče, sem slučajno na- rili, "da bomo v Varšavi videli grob poslednjega poljskega kra- lja."

Žalibog jim nisem mogel s tem postreči, ker poslednji kralj poljs- ki, lahkovišljen in lahkoviv Stanislaw Avgust, ljubljene ruske carice Katarine, je bil odstavljen in je preživel zadnja leta v Petro- gradu, kjer je tudi pokopan. Lju- dem seveda nisem mogel tega po- jasniti. Oni si predstavljajo, da je moral poslednji kralj poljski pod- leči v junaški bitki ter mora biti pokopan med svojim narodom.

Neka ženska je pristopila k me- ni ter me vprašala, če je oni ve- liki spomenik na Krakovskem predmestju spomenik poslednjega poljskega kralja. Mislija je naj- brže spomenik generala Paskievi- ča, največjega sovražnika Polja- kov, ki je udušil poljsko vstajo l. 1831.

Vzel Varšavo in potem kr- vavo v nji vladal do svoje smrti. Rusi so mu postavili velik spome- nik na Krakovskem predmestju, kakor se imenuje ena najživahnj- ših in najlepših ulic varšavskih.

V Čenstohovi smo videli spo- menik zadnjega poljskega kralja, tik pred Marijino cerkvijo, pri- stavil je nek možak. Videli so namreč spomenik carja Aleksan- dra II., katerega je ruska vlada postavila pred romarsko cerkvijo v Čenstohovi.

Na pokopališču sem jim poka- zal takozvani grob peterih poleg- lih. Ta grob je prazen, neokračen prostor brez vsakega spomenika. Toda vsak prebivalec Varšave ve, da je to grob peterih poleglih, in vsak Poljak, ki pride v Varšavo, obišče, ako le mogoče, grob pete- rih poleglih. Ta grob je vedno pokrit s svežimi cvetlicami. Dru-

Če se ne moreš boriti, izkaži svoj patriotizem s podpisovanjem četr- tega Vojnega posojila.

Vsi v armado lastnikov Liberty bondov!

Nazaj v Berlin!

Boljševiška strah- vlada

Stockholm, 4. oktobra. — Ako bi bil generalni konzul Poole pri- šel do finske meje dve uri pozne- je, bi se zdaj nahajal v trdnjavi sv. Petra in Pavla.

Nek nevtralni diplomatični a- gent, ki je danes prišel v Stock- holm, je videl v Bierliostrovu po- velje za aretacijo konzula Poole; povelje pa je prišlo, ko je Poole že pobegnil. Vzrok ni bil nave- den, toda povelje je prišlo od iz- vanredne komisije za preprečnje protirevolucije. Ta komisija je zdaj močnejša kot vlada, kajti za- pira in mori po svoji volji.

Zaporno povelje je bilo najbr- že izdano zaradi tega, ker je bil Poole toliko drzen, da je poslal zunanjemu ministru Čierinu br- zojavko, katero je poslal v Ame- riko in v kateri je nasvetoval A- meriki, da naj nastopi proti boljš- ševikom zaradi divjanja rdeče strahovlade.

Ta nevtralni diplomat, ki prih- ja iz Petrograda, pravi, da se tam življenje ne more več prenašati in da strahovlada postaja z vsa- kim dnem strašnejša. Rekel je, da je Lenin poskušal vstaviti morjenje na debelo, da pa ima iz- vanredni komisar večjo moč kot Lenin in da boljševiške oblasti po vseh mestih in provincah ne- prestano more izobražene ljudi.

Naradni izvanrednega komi- sarjata v Petrogradu je Bill Sa- lov, znani newyorskí anarhist. Kakor pravijo nevtralna poročila, je dal usmrtiti vseh osem članov družine v Spaskaja ječi. Ni bilo nikake sodbe; toda bilo je deli- maševanja za atentat na Trocki- ja, toda o tem se ne more izvede- ti nič gotovega, ker boljševiki so odkar je Amerika protestirala pri nevtralnih državah, premenili

Pri spahnerju in zdrobljenju

vdrgnite takoj z Dr. Richter-Jevem

PAIN-EXPELLER

V rabi že 50 let pri slovenskih družinah in pri

publiki kot domače sredstvo.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra

35c. a. št. v lekarnah in naravnost od

F. AD. RICHTER & CO.

34-38 Washington Street. New York, N. Y.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let renavado zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovalca dobiva zaupanje in posplošenje pri kupcih. Zdej je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavliali naraščanju cen vseh potrebščin in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega od- jemalca.

TRINER-JEV ameriški Elixir grenkega vina

ima valed tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh bolezní ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse za- ostale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja žensk ali pri majhnarjih in drugih dejavah, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepričal o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezní in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklina in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog od- strani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče anti- septično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za gr- ljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333--1343 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Hrčtobol.

Ako imate boleline v hrbtu, ali kri- žu čutite, da vas vse boli. Boleline postajajo neprenosne; ledice (obisti) vas bolijo in voda od vas gre gosta ter čutite pri tem boleline. V takim slučaju rabite kako dobro zdravilo, pa ga morda ne morete dobiti? Ne iščite drugih pripomočkov, ampak poskusite samo enkrat

Severa's

Kidney & Liver Remedy

(Severova Zdravila za obisti in jet- ra). To je izborno zdravilo za me- hur, kadar imate boleline pri spu- ščanju vode, tako tudi pri otrocih, ki močijo postelje. To zdravilo odpra- vlja zlatenico in vso zopno sapo, zmanjšuje oteklino nog in lajša hrč- tobol. Poskusite ga. Prodaja se v lekarnah. Cena 75c in \$1.25.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

svojo taktiko glede objavljanja smrtnih kazni.

Zdej se je odkrilo, da je izvan- redni komisar Uritski, ki je bil v Petrogradu vstreljen, v nekaj me- secih s spekulacijami zaslužil nad 4 milijone rubljev.

Imel je komisijo proti spekulaci- am in skozi ceo poletje je dal pomoriti mnogo oseb zaradi spe- kulacije.

Predsednik petrograjskega so- vjeta Zinovijev je konfisciral pre- moženja, toda nikdo v sovjetu ni obžaloval eksekucije 512 nedolž- nih oseb, katere so bile na Zino- vijevo povelje usmrcene iz maše- sarjara v Petrogradu je Bill Sa- lov, znani newyorskí anarhist.

Kakor pravijo newyorskí boljš- ševiški pristaši, je Viljem Satov je dal usmrtiti vseh osem članov družine v Spaskaja ječi. Ni bilo nikake sodbe; toda bilo je deli- maševanja za atentat na Trocki- ja, toda o tem se ne more izvede- ti nič gotovega, ker boljševiki so odkar je Amerika protestirala pri nevtralnih državah, premenili

Ozdravil svojo KILO.

Jaz sem grozno poln, ko sem pred leti vzdignl en tabo. Zdravniki so mi rekli, da moram biti operiran ako hočem enarviti. Otvore mi niso dobro šile. Konečno sem pa dobil nekaj, kar me je hitro in popolnoma ozdravilo. Več let je pretek- lo in kila se ni povrnila. Ozdravil sem se sadijo polnoma ozdravil brez operacije, ako mi pišete Eugene M. Pullen, Carpenter 351E. Marcellus Ave. Manhattan, N. Y. Najbolj je, da zveste to o dr- žavi in jo pokazete osem, ki je počen — morda rešite komu življenje ali na vsaj pred nedelne kilo in strahom pred operacijo.

Adv

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januar-
ja 1903 v Calumet,
Michigan.

Inkorporirana 11. junija
1906 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Ely, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisknik: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Evelet, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 209 Seventh St., Calumet, Mich.

POBORTNI ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELIC, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Ansonia, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium, Mich.
LUKAS STEFANEK, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEK, 208 1/2 First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članice naj se pošiljajo na glavnega tajnika: Anton Geschel, Slovene Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.
Denarne prispevke naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas, First National Bank, Calumet, Mich.
Prošnje za novo pristopne članice in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefane, 208 1/2 First Ave., Milwaukee, Wis.
Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

Šesta seja konvencije SHZ.

Predsednik odpravi sejo točno ob 2. uri popoldne. Čita se imena glavnih uradnikov in delegatov. Čita se zapisnik dopoldanske seje in se na predlog brata Prijatelja, vsestransko podpirano, sprejme.

Br. Gregorič apelira na konvencijo, da bi se en dan izbralo za rešitev prošnje ali članov, kateri imajo kako prošnjo ali pritožbo. Se sklene, da jih konvencijni porotni odbor zasliši in poroča konvenciji. Sprejeto.

ČLEN 10.

Točka 34. — Br. Zgonc predlaga, br. Lesac podpira, da se črta v slovenskem in hrvaškem duhu. Br. M. Ozanich je proti temu in predlaga, da se točka sprejme kakor čitana.

Vrši se javno glasovanje in je sprejet predlog br. Ozanicha. Točka 35 se sprejme. Točka 36 se sprejme. Točka 37 se sprejme. Glede točke 37 se vname velika debata.

Br. Kambič predlaga, da naj o stane po starem s pristavkom, da se da organizatorju dva dolarja in Zvezi en dolar.

Sestra Kočevar je za to, da o stane po starem.

Br. Zgonc predlaga, da naj bi bila pristopnina po starem in da se asesment ne kolekta od novopristopnega za isti mesec, v katerem pristopi.

Br. M. Ozanich predlaga, da naj se plača pristopnina po starem, samo da se da organizatorju vse tri dolarje.

Br. Lesac predlaga, da naj o stane po starem samo, da se briše organizatorju in se stavi da mora biti član istega društva, katerega pripelje. Vsestransko podpirano.

Vrši se javno glasovanje in se sprejme.

Br. Lavrič predlaga, da je pristopnina v zvezi en dolar. Podpira br. Panian.

Br. Kotze predlaga, da se plača dva dolarja pristopnine. Vsestransko podpirano.

Vrši se tajno glasovanje. Rezultat volitve je sledeči:

Za predlog Kambič 7 glasov, za sestro Kočevar 5 glasov, za Zgonca 3 glasov, za Ozanich 6 glasov, za Lavrič 7 glasov in za Kotze 5 glasov. Ker sta dva predloga dobila enako glasov, se ponovno voli. Predlog br. Kambič 19, brat Lavrič 10 glasov. Sprejet predlog br. Kambič.

Točka 39 se sprejme.

V točki 40 se spremeni ime rezervni sklad in se imenuje sirotinski sklad.

Točka 41 se sprejme v smrtninske razrede.

Glede točke 42 predlaga brat Prijatelj, da se črta do zadnjega dne v mesecu in se ostavi do dne 25. v mesecu.

Br. Ozanich predlaga, da ostane po starem.

Vname se mala debata, v katero poseže več delegatov in se po-

krajšem debatiranju točko sprejme po starem, samo da se črta rezervni sklad in se nadomesti sirotinski sklad.

Točka 43 se sprejme. Točka 44 se sprejme. Člen 14 točka 45 se sprejme.

Točka 46 se sprejme. Glede člena 15 točka 47 se vname mala debata, v katero poseže več delegatov in se na predlog brata Lavriča sprejme.

Točka 48. — Br. Fr. Božič predlaga, da se zviša pogrebne stroške in sicer sto petdeset. — Podpira br. Jotič. Se sprejme in se spremeni v točki 48 namesto sto petdeset.

Predsednik da 10 minut odmora. Po odmoru predsednik pokliče delegate k redu.

Točka 49 se sprejme. Člen 16 točka 50 se sprejme. Člen 17 točka 51 se sprejme. Člen 18 točka 52 se sprejme. Točka 53 se sprejme.

Točka 54 se sprejme. Člen 19 točka 55. — Br. Josip Stimac povdarja, da bi bilo zelo umestno, da bi se tej točki dodalo, da se plača čela smrtnina članom, kateri so nesposobni za delo in s tem da bi prestali biti člani SHZ.

Br. Gregorič povdarja, da se to nikakor ne more vzeti v smrtninski sklad.

Vname se mala debata, v katero poseže več delegatov in se po daljšem razmotrivanju sprejme člen 20 točka 56 — t) b) c) d) f) g) i) in j) se po daljšem razmotrivanju na predlog br. Skala, podpira po več delegatih, sprejmejo. — Br. Stiglič predlaga, brat Jotič podpira, da se vsi stavi na f) in g) \$400 namesto tri sto oziroma \$150.

Br. Prijatelj stavi posredovalni predlog, da naj se najprej glasuje, če se sploh te točke kaj izpomeni ali ne. Podpira br. Arbanas. Vrši se tajno glasovanje.

Rezultat volitve je sledeči: Za 13 glasov, ne 20 glasov. — Sprejet predlog br. Prijatelja in točka 56 ostane pri starem.

Točka 57. — Br. Stiglič predlaga, vsestransko podpirano, da se plača za operacije na kili sto dolarjev in za slepo črevo tdi sto.

Sprejeto.

Br. Lesac predlaga, brat Malnaro podpira, da se točki 57 se do dela operacije na obistih in da se plača za isto sto dolarjev.

Sprejeto.

Točka 58 se sprejme. Točka 59 se sprejme in se vname v naj glasi, dokler ni predložil vsem sodiščem zveze.

Sprejeto.

Predsednik čita dole brzojave na konvencijo dr. sv. Nikolaja. John B. Malnarja iz Pittsburgha. Pa. Predsednik zaključni šesto sejo ob 6. uri zvečer.

John J. Plautz, Jos. Lesac, zapisnikarji konvencije.

Šesta seja konvencije SHZ. dne 22. avgusta dopoldne.

Predsednik odpravi sejo točno ob 2. uri zjutraj. Čita se imena glavnih uradnikov in delegatov: navzoči so vsi.

Čita se zapisnik šeste seje in se na predlog br. Skala, podpira br. Smolič, zapisnik šeste seje enoglasno sprejme.

Br. Ozanich predlaga, vsestransko podpirano, da se da točki 56 pod črko j): član, ki je po dveh zdravniških spoznan nesposoben za delo ter je že prejel vso bolniško podporo, se mu izplača iz njegove smrtnine polovica svote, za katero je dotični zavarovan ali kakor se glasi njegova smrtnina na njegovi polici. Ne sme se mu več plačati dvajset dolarjev na mesec. Dotični član mora vrniti polico na gl. urad SHZ, ter dati javno zvezo in potrditi po javnem notarju, da je po svoji lastni volji in pri svoji zdravi pameti dotično svoto zahteval, katera se ima odbiti od njegove smrtnine. Dotičnik mora živeti ta čas, ko to zahteva v Združenih državah ali Kanadi. Po izplačilu gori rečene svote mora gl. tajnik izdati dotičniku novo polico za svoto, katera ostane v njegovem skladu smrtnine.

Br. Gregorič apelira na slavne konvencijo, da naj deluje složno za korist Zveze.

Br. Plauze povdarja, da se gre na predlog brata Grzina, ki je bil stavljen pri dopoldanski seji.

Brat Skala predlaga, da se da ženskam deset dolarjev porodne nagrade. In sicer, da se isto izplača iz bolniškega sklada.

Sestra Jadrčić je proti temu. Brat Shaltz je pristavlja, da se plača istim članicam, ki so zavarovane proti oblezni.

Predlagano in potrjeno, da se vrši tajno glasovanje.

Rezultat volitve je sledeči: Za predlog brata Grzina 14 glasov, za predlog brata Skala 20 glasov.

Predlog br. Skala sprejet.

Se plača porodna nagrada deset dolarjev.

Sestra Jadrčić vpraša konvencijo, ako ista dovoli, da če je večina članic pri njenem društvu, da isto društvo popolnoma izstopi iz te nagrade.

Se odkloni. Člen 22 točka 65 se sprejme. Točka 66 se sprejme.

Brat Kambič predlaga, da naj bi se organizatorju ustanoviteljstvu društva dalo še deset dolarjev iz zvezne blagajne.

Se sprejme še z dodatkom dva dolarja.

Točka 68 se sprejme. Točka 69 se sprejme. Točka 70 se sprejme.

Točka 71 se doda po prejšnjem sklepu, da so deležne porodne nagrade in le iste članice, ki so zavarovane proti boleznim.

Člen 23 točka 72 se sprejme. Točka 73 se sprejme. Točka 74 se sprejme. Točka 75 se sprejme. Točka 76 se sprejme.

Brat Panian predlaga, da naj bi se nadalo k točki 77, da se nabavi karte, da se pošlje duplikat tajniku Zveze, original pa ostane pri tajniku.

Se vname krajša debata. Brat A. Geschel povdarja, da bi se točka 77 uvrstila v točke disciplin članov.

Brat tajnik čita načrt, katerega je on pripravil glede dolžnosti bolnikov in se sprejme z malim popravki.

Predsednik da 10 minut odmora. Po odmoru predsednik pokliče delegate k redu.

Predlagano in potrjeno, da se ne čita pravil glede dolžnosti uradnikov do člena 25.

Enoglasno sprejeto.

Člen 25 točka 94 se sprejme. Točka 95 se sprejme. Točka 96 se sprejme.

Člen 26 točka 98. — Brat Stimac predlaga, da bi bilo pri črki i) namesto en dolar več kazni.

Se vname krajša debata in se po krajšem razmotrivanju sklene, da ostane po starem.

Brat Anton Geschel stavi predlog, da se črki k) pristavi: in kateri kaj ogoljufa društvo ali S. H. Zvezo.

Vsi v armado lastnikov Liberty bondov]

IZ GLAVNEGA URADA SLOVENSKO-HRVAT. ZVEZE.

Seja glavnega izvršujočega odbora 4. septembra 1918.

Predsednik Gregorich odpre sejo ob 3. uri popoldne. Prisotni odborniki so sledeči: Predsednik Fr. Gregorich, tajnik Anton Geschel, tajnik Math Ozanich in blagajnik Vincent Arbanas.

Čita se zapisnik prejšnje seje. Se odobri in podpisuje. Preide se na izplačilo smrtnin:

Katarina Korenich, članica št. 5. Manestigwe, Mich. Zadnje izplačilo za otroke, \$350.00; Katarina Muhar in Manda Mauhar, obe dve od dr. št. 24. Wirginia, Minn., vsaka za svoj delež od pokojnih soprogov po \$233.33; skupaj \$466.66.

Izplačano za pogrebne stroške: Vaso Severovich, član dr. št. 7. Ely, Minn., umrl 10. avgusta, ubit v rudniku, \$100.00.

Izplačana poškodba Mike Malnar, član dr. št. 9, za operacijo kile, rupture, \$50.00.

Odobrene bolniške nakaznice: Dr. št. 1: Joseph Stefanec. Dr. št. 6: Joseph Jarda in Frank Toljan. Dr. št. 7: Stanislav Korda in Adro Zagar. Dr. št. 8: Peter Martine, Paul Vrbanc, Nikola Badovinac in Wm. Mihelich.

Dr. št. 9: Anton Stimac, Vinko Ozanich, Blaž Spolar, Paul Osmak, Mike Malnar, Anton Pintar, Mike Chenechie, Joseph Mihelich, Frank Klarich, Valentin Jakovats, Jacob Chop in Filip Briski.

Dr. št. 13: Fred Benich. Dr. št. 14: Franciška Stefanich in Joseph Pleše. Dr. št. 16: Marija Jotich. Dr. št. 21: Luka Miškulan.

Dr. št. 22: Mike Mesich in John Jurajevich. Dr. št. 23: John Frets, Joseph Vindikman in Joseph Koejan. Dr. št. 24: Joseph Bukovac in Toa Sporehich. Dr. št. 25: Joseph Luzar.

Razni stroški: Math Chop za napravo Service flag, \$6.00; Math Sojah, \$15; Anton Geschel za Express in druge stroške za konvencijo, \$5.78; Mike Borgo, najemnina urada, \$12.0; Hog. CN. Elt. L. \$1.00; Mich. St. T. Co. \$2.00.

Bolniške nakaznice, katere niso odobrene: Toma Lesh, član dr. št. 9, se izplača od julija 20. kakor to pravila zahtevajo, ker se ni prijavil dr. tajniku; krivda je njegova samega.

Luis Ogrovich in Frank Crnkovich, oba člana dr. št. 14, ker nimata dokaza, da ju je kateri član za časa bolezni obiskal. Se ne izplača in se bolniška nakaznica pošlje društvu nazaj.

Manda Lopac, članica dr. št. 16, ker ni bolniška nakaznica točno izpolnjena na zdravniška vprašanja, se pošlje društvu nazaj. Razni predlogi in zaključki:

Predsednik Gregorich čita protest dr. Sv. Ivana, št. 8, zaradi glasila, katero je bilo na zadnji konvenciji po večini delegatov sprejeto na Evelet, Minn.

Misli, da je glavnemu odboru nemogoče zavreči, kaj konvencija zaključuje.

Tajnik Geschel tudi razjašnjuje, da je glavnemu odboru nemogoče rušiti zaključke konvencije. Ako dotično društvo misli, da je u žaljeno zaradi glasila, naj si ogleda paragraf 31. točka 108. pravil S. H. Z., kateri jasno dokazuje zaključke konvencije.

Preide se na pravila. Brat Arbanas misli, da se takoj prične z delom.

Brat Geschel govori, da je John J. Plautz bil imenovan za popravek pravil in misli, da se takoj prične z delom od točke do točke. Potem bo glavni odbor videl, če so potrebna nova pravila, bodo se izdelala, če pa ne, se samo naredi prilog v stara pravila.

Zaradi otročjega oddelka, je glavni odbor zaključil, da se najprej nabavijo in urede pravila, po katerih bo najbolj možno delovati z otročji oddelki.

Brat Arbanas poroča, kaj se misli narediti za četrti Liberty bond, kateri se začne 28. septembra. Po daljšem debatiranju se prične do zaključka, da se vzame četrti Liberty loan za \$3000.00.

Asesment za mesec oktober se polje po sklepu zadnje konvencije za člane, ki so pri vojakih in katera točka je postala v veljavi z dnem 23. avgusta, da vsak član plača posebno 10c. Drugi asesment se pošlje po pravilih S. H. Z. 8. tem se dnevni red te seje izčrpa, in predjednik zapre sejo ob 6. in 45. minut zvečer.

Druga seja bo 4. oktobra 1918.

Matt Ozanich, zapisnikar.

Umirajoče cesarstvo

Spisal dr. Bogumil Vošnjak.

(Nadaljevanje.)

Ali si morete misliti v današnjih dneh armado, ki nima nobene stika z narodom, temveč le s princem? Armada najetih vojakov je lahko instrument kakega princea, a nikdar ne narod. Mogoče je ustvariti častniški zbor, ki bo brezpogojno pokoren najvišjemu poveljniku. Armada, ki predstavlja narod, a je organizirana na patrimonijalnih političnih idejah, pa je velikansko izjavo.

Vsak vojak mora dandanes vedeti, za kaj se bori.

Avstrijski vojak pa tega ne ve! Če pa ni nikakega bodrila, da se pošlje ljudi v ogenj, ga je treba izmisliti si. V barakah hrvaških polkov so častniki silili vojake naj gredo najprej nad Srbe ter po tem skupno na Ogrsko, da se porazi Madžare.

Po vojni se bo tragedija narodov, katere se je priložilo služiti v tako bedni armadi, v polni meri cenilo. Težko je najti v življenju človeka bolj tragičen položaj kot je oni slovenskega rodoljuba v armadi pod črno-zolto zastavo.

Kakšno ponižanje je dušiti v sebi glas vesti in srea ter živeti v strahu, da bi pomenila vsaka nepredvidna beseda ječo ali celo smrt.

V bitki pa je človek istakotko izpostavljen najbolj kruti dilemi. Rad bi se udal armadi, ki se bori proti njegovim lastnim sovražnikom, a za njim stoji nemški in madžarski vojak, pripravljen ustreliti ga na mestu.

Res strašen položaj!

Po prvih porazih avstro-ogrskih armade so skušali Nemci slednje preobraziti na svoj lasten način.

To delo pa je bilo le umetno. Ruska ofenziva spomladi leta 1916

je nudila dokaz, da ni taka armada nič vredna. Kaj pa je mogoče storiti z armado, koje častniki so plačanci in v kateri je večina vojakov prepričana z duhom, ki je ravno nasprotno dobremu avstrijskemu čustvu?

Ta armada ne bo rešila Avstrije. Le ogrski hoveni, ojačeni z Nemci, bi predstavljali element nekatere vrednosti.

Avstrijsko plemstvo je bilo vedno faktor, s katerim je bilo treba računati v monarhiji. Ta aristokracija ni bila nikdar odopen razred angleškega tipa. Proizvedla je le malo državnikov ter se odlikovala predvsem v vulgarni srednjosti in nova doba nacionalizma je uničila vsak upliv aristokracije v javnem življenju. Ker ni bila zmožna prilagoditi se novemu političnemu življenju, ni zapuščala več svojih gradov. Odrasla je iz boja za politično moč, je našla v diplomaciji, administraciji in armadi svoje zadnje pribežališče.

Živeča daleč od resničnih sil politične družbe, se je posvetila upravi velikih posestev ter kazala pri tem veliko nadarjenost do u življanja, ne pa nadarjenosti za umetnost, literaturo ali znanstvo. To ni bil razred, ki bi mogel rešiti cesarstvo. Nižje plemstvo je ubogo, kajti Avstrija je delala, v kateri obstaja ravno nasprotje angleškega sistema, da namreč deduje naslov le najstarejši sin. V Avstriji je veliko plemenitštev, a vsi so revni in leni. Plemenitaški naslov je izgubil svojo vrednost in masa plemenitštev drvi v državne službe ali pa v armado. Visoka češka aristokracija ne ljubi prusaštva, ter ne vidi v nem-

škem uplivu na avstrijske zadeve ničesar drugega kot sramoto. Te dovi, posrečilo ohraniti Avstrijo, ga bogateja in mogočnega dela avstrijske aristokracije ne bo lah vanja vredne posledice. S silnimi ko mogoče sprizniti s prusko konvulzijami, prelivanjem krvi vladu. Vsled zgodovinskega dejstva, da so dobili ta posestva po češkem porazu pri Beli Hori, iz seglo istega uspeha z veliko večjimi žrtvami kot če se izvrši operametaši zelo naklonjeni dinastiji. Obstaja nevarnost, da bo ta aristokracija podpirala dinastijo, ko bo kriza dejanski prišla.

Tretji faktor je birokracija, eden izmed elementov, vsled katerih je avstrijsko cesarstvo splenilo. Birokracija je bila vedno nemška, dasiravno je bila v preteklosti sovražnik pan-germanstva. To se je pozneje izpremenilo in v zadnjih letih pred vojno so sedeli v vladnih uradih pan-germani poleg slovenskih nacionalistov.

Nacionalizem je prodrl v ministrstva in vsaka narodnost je poslala svoje zastopnike v centralne urade, da pomagajo stvari dotičnega naroda. Avstrijska birokracija ni več to kar je bila nekoč. Dinastija ne more še nadalje zahtevati stroge pokorščine od strani tega razreda. Prvi poraz bo razpršil to združbeno kasto in vsak član se bo vrnil k svojem lastnemu narodu.

Kaj pa glede cerkve? Katolištvo je bilo v preteklosti eden izmed stebrov Avstrije. Nemško višje sveščništvo je bilo vedno črno-zolto, ker je bilo deloma odvisno od monarha, ki je imel pravico nominacije. Nižje sveščništvo v Avstriji pa je bilo vedno pospeševalec narodnega čustvovanja med slovenskimi narodi.

V političnih zadevah Avstrije so bili vojaki vedno štipidni do najvišje stopnje. Štipidni nastop dinastije proti katoliškemu sveščništvu ji je napravil veliko škodo. Izza izbruha vojne so vojaške oblasti divjale proti duhovnikom v slovenskih in hrvaških deželah. Katoliški duhovniki se je vrglo v ječo, jih obsodilo na težke kazni ali celo smrt. Na Koroskem in južnem Štajerskem se katoliške duhovnike kruto preganjanje in vse ječe so napolnjene z njimi. V Ljubljani je bil vodja klerikalne stranke na Koroskem, član državnega zbora Grafenauer, obsojen na pet let ječe. Na ta način je poglala Avstrija katoliško duhovništvo v narode Jugoslavije. Ali si je mogoče misliti boljši znak bližajočega se razpada? Kdo bo stal, če zapusti cerkev Habsburžane?

Nobenega dvoma ni, da so sile razkroja v cesarstvu zelo močne. Ob istem času pa ne smemo biti preveč zaupni v svojih napovedih.

Konservativem bo do zadnje kapljice krvi branil vse, za kar se zavzema Avstrija. Konservativna avtoritarna Nemčija jo bo skušala rešiti za vsako ceno. Rešitelj Avstrije se ne nahaja od znotraj, temveč zunaj nje.

Nemčija ve, kaj pomeni zanjo Avstrija. Mojster Avstrije je tudi mojster ceste proti iztoku. Zelo značilno dejstvo je nadalje, da so v Avstriji vse nemške stranke, vključno tudi pangermane, za ohranitev Avstrije. Vse te stranke vedo namreč, kako lahko se kontrolira Avstrijo v prilog Nemčiji.

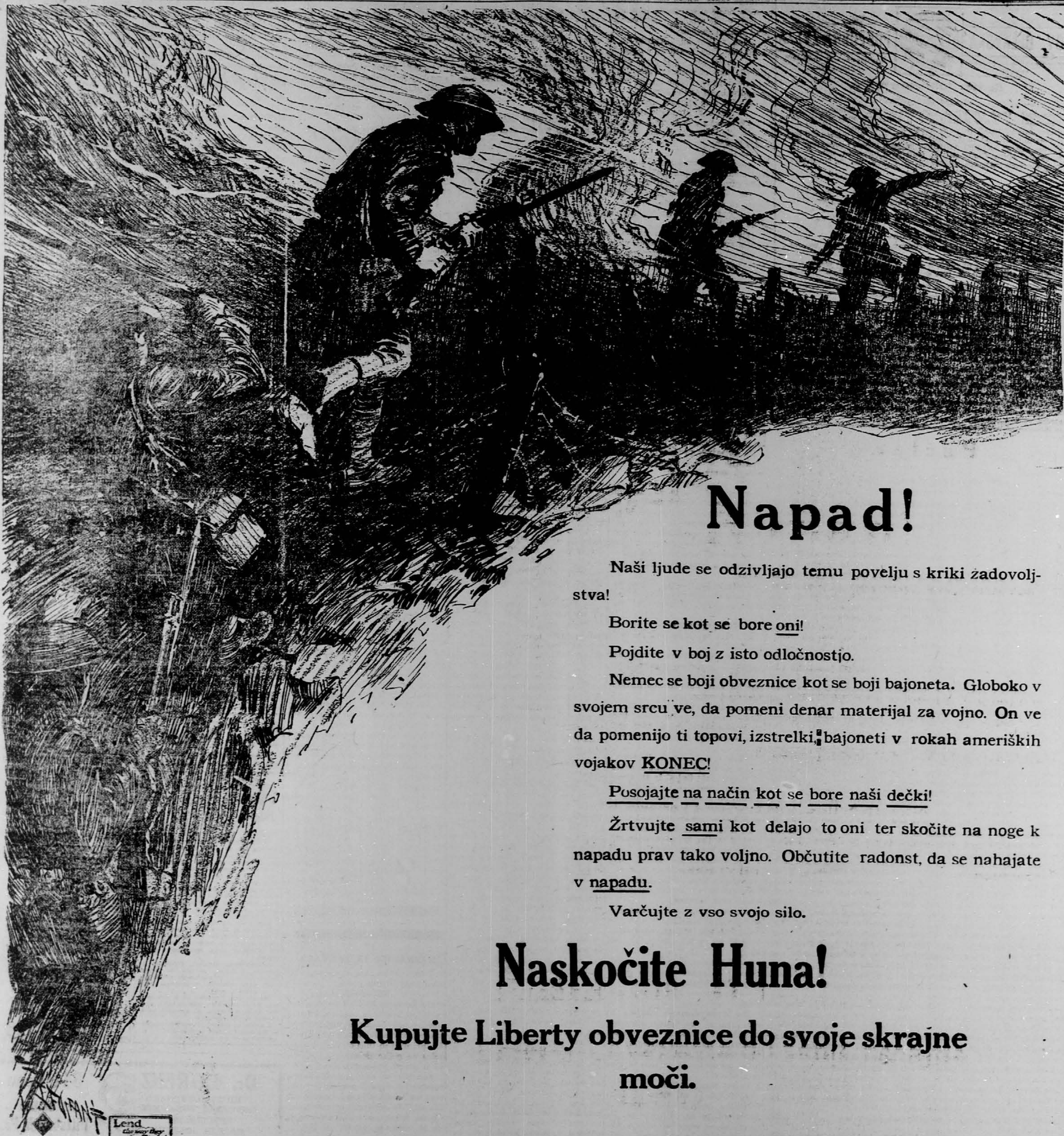
Nevarnost, da bo skušala Nemčija, ko pride mir, za vsako ceno rešiti monarhijo ter prepričati nje razpad, je največja nevarnost, pred katero stojijo zavezniški.

Kako pa naj se izognemo temu?

Le potom odločne in ustrajne volje zaveznikov, da se izvede likvidacija monarhije. Vojaki uspeh zaveznikov se jemlje kot predpogoj za to. V trenutku pa, ko bo zmagal zaveznikom zagotovljena je dolžnost zavezniških vlad dati Srbiji jamstvo, da nameravajo razdeliti monarhijo po principu narodnosti.

Jamstvo slične vrste se je dalo za zopetno ustanovljenje Belgije in Srbije. Pri določanju, kaj storiti z Avstro-Ogrsko, morajo imeti zavezniški program, ne pa ponoviti napake iz let 1849 in 1866.

Kjer je volja, tam je tudi pot. Usoda Avstrije je neizogibna in kdorkoli jo skuša odvrniti, dela slabo uslugo civilizaciji. Mazini bo imel končno prav. Rekel je, da bo Avstrija razpadla takoj za Turčijo. Prav bo imel tudi Julij Andrassy. Rekel je, da bo dovedel boj med germ

Napad!

Naši ljude se odzivljajo temu povelju s kriki zadovoljstva!

Borite se kot se bore oni!

Pojdite v boj z isto odločnostjo.

Nemec se boji obveznice kot se boji bajoneta. Globoko v svojem srcu ve, da pomeni denar material za vojno. On ve da pomenijo ti topovi, izstrelki, bajoneti v rokah ameriških vojakov KONEC!

Posojajte na način kot se bore naši dečki!

Žrtvujte sami kot delajo to oni ter skočite na noge k napadu prav tako voljno. Občutite radost, da se nahajate v napadu.

Varčujte z vso svojo silo.

Naskočite Huna!

Kupujte Liberty obveznice do svoje skrajne moči.

LIBERTY LOAN COMMITTEE
Second Federal Reserve District
120 BROADWAY, NEW YORK CITY

Ta prostor je na razpolago vladni, da oglašuje bonde vojnega posojila potom
Metropolitan Life Insurance Co.
s pomočjo lastnikov 10 milijonov police, ki znašajo nad 4 milijone dolarjev zavarovalnine, za katerih varstvo drži družba nad 650 milijonov dolarjev rezervnega zaklada poleg drugih vrednosti. Ta družba bo liberalno podpisala novo serijo Liberty Bondov in jih priporočila brez kvalifikacije kot najvarnejše investiranje na svetu. Njeni agenti so prodali nad 75 milijonov vojnovarčevalnih znamk in upajo, da bodo dosegli še to leto 130 milijonov.

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež Johnstown, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Prisodnik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood St., Cleveland, Ohio.
Podpisnik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRIČ, 20 Main Street, Cosmopolis, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6602 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Prisodnik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 54, Wilkes, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1128 Fabian St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROBELJ, 635 E. 157th St., Cleveland, Ohio.

POROČNI ODBOR:

Prisodnik poroč. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kan.
1. poročnik: FRANK TOPOČIČ, R. F. D. 3, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. poročnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VEŠTOVNI IZDAVNIK:

Dr. JOSEF V. GRAHNE, 642 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni ured: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Členjena društva, osiroma njih uradniki, so aljudno prošeni, pošljajo vs dopise naravnost na glavnega tajnika in nikakor drugega. Dostaj naj se pošlje edino potom Poštini, Expressni ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blaž Novak, Tittle Trust & Guarantee Co. In tako naslov. Ujene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V sinčaju, da opazi družinski tajnik pri poročilih glavnega tajnika kako pomanjkljivosti, naj to nemudoma naslanja uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Pečlar

Francoski spisal Edmond Jaloux.

Več kot dvajset let je obehval Kristof Maugreard v istem majhnem restavrantu na Rue Vivienne v bližini ministrstva, kjer je bil v radni načelnik. Bil je mož, ki je postajal že sivolas, zaprt na zunanje in z navado, da je nosil svoje lince na način, da so ljudje mislili, kot da razmišlja o vseh mogočih stvareh.

To pa je bila velika napaka. Maugreard ni nikdar mislil sploh na nobeno stvar.

Smatrali so ga za egoista ter se ni nikdar oženil. V svoji mladosti pa je ljubil prijateljico od mladih dni, kojih ime je bilo Roza, Chapellet. Ta Roza se je poročila z nekim huzarskim poročnikom. Ta nesreča ni porazila gospoda Maugrearda ter ga ni obdala z romantično žalostjo. Ker pa se je zagovoril ter vedno sanjal o življenju z gospodično Rozo in z nobeno drugo žensko, se je sploh odločil misli na ženitev.

Od onega časa naprej je živel življenje brez veselja ali žalosti. Opravljal je vestno svojo službo, kjer je bil zaposlen ter vestno izvrševal vse naloge, katere so mu poverili. Ob nedeljah je zahajal v k. bareto. Njemu ni bilo dosti mar za te prostore, ker ni mogel razumeti niti malo vseh dovtipov in namigavanj, s katerimi so se pečali igralci. Kljub temu pa se mu je zdelo, da je soudeležen luksusa in uživanja življenja človeka, ki živi v mestu.

Tako je potekalo njegovo življenje skoraj nezvestno in brez vsakih novosti.

Nekega dne pa je prišla vojna. To je bil nepričakovan preobrat v življenju gospoda Maugrearda. Ta dogodek ga je namreč prisilil, da je prišel misliti. Tedaj je bilo nekaj na svetu, — kar je predstavljalo veliko skupščino spominov, upov in naporov — kar ga je zanimalo veliko bolj kot ga je zanimala njegova lastna osamljena usoda. V tem velikem preobratu se je prišel zavediti neke nove sile. S strahom je sledil sovražniškemu pohodu proti Parizu, ki se mu je zdel nevestavljen. Joka se je veselja, ko si je črni orel polomil svoje perotice ob Marne ter se prišel uničiti, ki pa je še vedno ogrožal zasledovalca s svojim kljunom. Nato je sledil dobi agonije v Franciji. Ko so pričenjali teden za tednom hoditi nazaj polni vlaki ranjenecv smeri proti domu. Gospod Maugreard je čutil krog svojega sreča veliko težo, velko praznino jada.

Nekega dne je čutil v svoji gostilni pogovor od sosednje mize, ki je napravil nanj velikanski učinek. Ženska, stara nekoliko petdeset let s sivimi lasmi, ki je morala biti nekoč lepa in ki je še vedno kazala v svojem ovenelem liku neko gotovo globoko čustvo, je govorila na hiter način in z glasom, ki se je nekoliko tresel:

— On pa je vseeno živel. Videla sem ga. Videla sem ga. Ubogo dete! Skoraj bi ga ne spoznala. Zdelo se mi je, kot da prihaja z pekla, tako je gorel od mizlice. Rekel pa mi je s svojim nežnim smehom, ki me je spominjal na pretekle dni: — Ne, zagotavljam ti, jaz ne trpim dosti. Zame zelo dobro skrbje. — Tako dobre so te ženske. Vsak dobi malo goveje juhe in kmina ter malo pogaae.

— Ali je njegova rana resna?

— Ne vem natančno. — Zdi se mi, da ni. — Dobil je kroglo v ramo, pa so mu je izvezli.

Tedaj pa je čutil gospod Maugreard bolj kruto kot kdaj svoje osamljenost. Bil je ločen od celega sveta. Imel ni niti otrok niti sorodnikov. Vsakdo drugi je trpel. Le on je vstal brezbrizen, — razen v mislih — vsprmo narodne bolesti. Kako zelo bi želel v tem trenutku, da bi se mu kdo približal ter ga vprašal, kako se počutijo ljudje v njegovem okraju, da bi se sestel s človekom, ki bi mu rekel, no, kaj novega, in da bi on odgovoril: — Ravnokar sem dobil pa smo. Vse gre po sreči. Vse dobro. On je poln zaupanja. Kaj bi dal, on Kristof Maugreard, če bi mogel govoriti tako?

Od onega dne naprej je govoril vsak dan s sosedo, ki je sedela pri sosednji mizi.

Ime ji je bilo madama Cornilleau. Bila je blagajničarka v veliki prodajalni. Soproj ji je umrl kot mlad človek, in trdo je morala delati, da je spravila na noge svojega sina, ki je bil ranjen, ki se je sedaj nahajal na poti okrevanja. Govorila je o njem z velikim ponosom in z velikim veseljem.

Vsak dan pa je šitila gospodu Maugreardu njegova pisma. Njen sin je nekega dne zapustil bolnico ter dobil dopust za nekaj časa, tekoma katerega madame ni bilo v gostilno. Gospod Maugreard pa je postal vsled tega slabe volje, kot da je naenkrat nekaj izgubil iz svojega življenja.

Ko se je mladi Cornilleau vrnil na fronto, je kupil gospod Maugreard skatljio cigar ter jo poslal njemu na fronto. Mladi človek se je zahvalil za darilo, in stari uradnik je občutil nežno čustvo, katero mu je pisal mladi vojak ob bombardiranju sovražnika.

Nekaj časa pozneje je prišel vojak na dopust. Bil je lep, vesel ter je bil razentega zelo premeten.

Madama Cornilleau je povabila svojega sosedo iz gostilne naj pride na zajtrk v malo stanovanje. Predložila je pečeno teletino, šampanjca, in sladšice.

Mati se je ozirala z nekakim svetim navdušenjem na svojega

velikega fanta. Ko so trčili kozarci, je imel gospod Maugreard solze v očeh. Zdelo se mu je, da je našel sorodnico, prijatelja iz davne preteklosti v tem mladem Cornilleau, o katerega obstoju sploh ni vedel še pred šestimi meseci.

Dan po poteku dopusta se je oglašil Mangreard pri madami Cornilleau. Ona je sedela v obednici ter jokala.

— Prišel sem — je jecal gospod Maugreard — da se ne boste počutili tako samotno ta večer. Tudi jaz sem zelo žalosten. Vaš sin se mi zelo dopade. Zdi se mi, da sem bil veliko bolj srečen, odkar sem ga spoznal. Ali ni to čudno?

— Da, zelo prijazni ste, gospod — je odvrnila.

— Nisem bil prej šele sedaj sem postal.

Prenehaj je, se zamislil za trenutek ter nato rekel naenkrat:

— Madama Cornilleau, tekoma par zadnjih tednov sem imel nekaj v mislih.

— Kaj pa?

— Oba sva tako sama. — Zelo vas cenim ter ljubim mladega vašega sina. — Kaj pravite? — Ali bi se ne mogla poročiti? Oba bi mu lahko pisala ter čakala njegovega odgovora. — Vezala bi naju skupna vez ljubezni do njega. — Recite, da, madama. — Bilo bi usmiljenje do mene, saj veste.

— Tudi jaz vas ljubim, gospod. In tudi Peter bi bil srečen, če bi ne bila več sama.

Območnila sta. Stemmilo se je. — Madama Cornilleau je iztegnila svojo roko proti svojemu sosedu. — Poljubil jo je spošljivo ter zrl nanjo, zatopljen v misli, da ho sedaj tudi on deležen vseh čustev in predvsem ur nemira na trpljenj za sina.

Moj Rjavček

Dobil sem ga brez vsakega truda in in troškov. Samo za motvoz sem prijel, pa je postal dragocen del moje skromne lastnine.

Bilo pa je, ko sem, vračajoč se z nekega zimskega izleta, čakal na kranjski postaji vlaka. Ne dolgo in v čakalnici vstopi gospod dobroznanečnega imena, ki ima nedaleč od Kranja svoje poletno posestvo, vode na vrvič rjavega kužka male jazbečarske pasme.

Po običajnih pozdravih in vprašanjih okrenem pogovor na njegovega spremljevalca.

— V Ljubljano ga peljem. — pravi gospod, — da ga izročim kakšni pošteni rodbini. Sam ga ne uignem negovati, v tuji oskrbi pa ne bi vrha dorastel.

In res sem opazil, da je v precej zanemarnem stanu. Mršav je bil ter vse bolj ko rejen, da so mu rebriča štrlela izza majčkenih bokov.

— Veste kaj? — pravim gospodu; — ako smatrate mene za poštno rodbino, odstopite ga meni.

— Takaj ga imate!

In rekši mi je že podajal motvoz in kužka.

— Pa Rjavček mu je ime! Da veste! — je skrbno pripomnil.

— Hvala lepa, — sem rekel in sem bil vesel naknadnega lastniškega prirastka.

Toda ko poredno pripomni: — Kako voju sprejmejo doma, bodi pa vajina skrb! Jaz si roke umijem, — sem pa že začel omahovati.

— Ali se nimaš sitnosti dovolj, — sem si na tihem očital, da si še novo nakopavaš! Saj si že tako veskransko zaslužjen in zlag hočeš postati še suženj četveronožca!..

Da pa postaneš, je čisto gotovo; to vem, ker si mehek ko vošek.

In tako bi bilo šlo izvestno naprej, z mojim ravnočrtnim veseljem pa istočasno navzdol, ko bi v tem trenutku ne vstopili dve dami v čakalnico.

— Kje ste pa dobili tega ljubkega psička? — so bile malodane njune prve besede.

— Namesto mene pa odvrne njegove prejšnji lastnik:

— Jaz sem mu ga odstopil. —

Prej bi bili prišli, bi ga bil pa vam.

— Škoda; ali ga zdaj ne morete več? — pravi starejša gospa in pogladi kužka po hrbtu.

— Ne morem; ni več moja lastnina.

Da je pa damama ngajal, to sem smatral za dobro znamenje in prejšnji pomisleki so se spet razkadili. Zato sem pritegnil vrvice tesneje k sebi, s čimer sem hotel pokazati, da se mu ne maram odreči.

In pri tem mi ostalo.

Med vožnjo mi sieer ni delal neprilike; toda ko sem izstopil v Ljubljani, pa že. Uprl se mi je, da ga nisem mogel spraviti z mesta. Mogočno je razkoračil svoje kratke, zveržene nožice, izzivalno me je gledal pa kar premakniti se ni hotel.

Kaj mi je bilo storiti! Vleči ga vendar ne moreš; sem si mislil. Zato sem si pa pomagal, kakor sem vedel in znal. Vzemši ga v naročje, sem ga stisnil pod suknjo ter ga nesel, kakor se nesejo bebelji.

In tako bi ga bil nesel v miru, ko bi ne bilo mitnice. Mitničar pa me ustavi in vpraša, kaj da nosim pod suknjo.

— I kaj nosim. Psi nosim!

— Gospod, jaz sem uradna oseba in tu niso šale umestne! — pravi z resnim obrazom; nato pa pristavi:

— Vi hočete vtihotapiti zajca! Saj vidim njegovo ušesa.

— Kaj? Vi me sumničite kaznivega dejanja! Mene, ki sem še vedno do vinarja natančno izpoval dalavčni oblasti, koliko znašajo moji pisateljski honorarji!..

Taka sumničenja si odločno prepovedujem! Pa pogledjte pod suknjo!

In rekši, mu jo odgrnem.

Ko psiček zagleda možev uradni obraz, se pa ni mogel zdržati, da bi se ne oglašil:

— Bej, bej!

— Torej zdaj vidite in slišite obenem! Lastnim očem in lastnim ušesom pa boste vendar verjeli, ko niste mojim besedam.

In res je verjel; toda svojega ravnanja ni opravičil. Kaj še! Se vnovič me je razžalil. Porogljivo se je namreč nasmehnil in rekel: — Kako naj bi vedel, ko psa vendar ne nosi pameten človek v naročju!

— Kaj vam to mar, pameten ali nespameten! Kot svobodnem državljan in ljubljanski meščan povrh lahko tudi konja zadnem na rame, če ga morem in — imam; toda vaše kobile pa ne, to vem.

S tem sem pri mitnici opravil ter sem nadalje nemoten korakal skozi mesto, samo da je živalica nemirno gomezljala pod suknjo in nekaj čvekala, zakar pa misem pomaral.

— Dva sva! — sem zaklical, ko sem prišel domov.

— Mh! Že vemo! — se mi je odgovorilo.

— Res, res! Prav dva, v pravem, ne v prenesenem pomenu! — ter v dokaz svoje trditve sem izpustil kužka iz naročja.

Toda neprijetno sem bil iznenaden nad tem, kar sem zdaj opazil na suknji. Znotraj nje del, kjer je imela živalica glavo, je bil ves razcefran in razgrizen.

Oho, lepo si začel! — sem si mislil, rekel pa nič; pač pa sem si oprežno zapel suknjo, da bi zaenkrat prikril, kar je psiček učinil. Sodil sem namreč, da je do bro v prvem hipu prikrili njegova slaba nagnjenja. Ščasoma, ko se priljubi in prilizne, sem sklepal, bo to drugače; tudi očitna zlodejstva se mu bodo štela v dobro. In nisem se motil; ker trajalo ni dolgo, pa si je tako ko renito pridobil srea vseh, osobito pa moje, da danes dela, kar hoče, pa vkljub temu zanje zgolj ljubizen in hvalo.

Sieer pa nikakor ni čudno, ko ga je sama ljubkost in lepota. — Da je rjav, to Rjavček pove; toda svetlorjav je, da se kar sveti na solne. Majčken pa kakor ka ka večja podgana. Tehta pač pet do šest kil; šest, če mnogo leži pet, kadar več teka. Ušesa pa mu ne služijo samo za sluh, ampak obenem v ponos in okrasek, ker so predelga za njegov šibki životek, mu, kadar bezlja, mahadrajajo po zraku liki mala bendera.

In kako kobača! Svoje zvite in podvite nožice meče navzkriž in od sebe, tako da si misliš: Zdaj, zdaj mu bodo padle iz sklepov.

Pa širokost njegovih prsi vam kaže, da je junak, in to je tudi v resnici. Vrabecv se sto ne boji, če se tako vriče v grmovju. Kakor besen laja in razgraja nad njimi, odkakuje od tal in hlasta po njih s svojim dolgim, koničastim gobčkom, medtem ko mu repek velikansko hitrostjo niha na desno in levo. Njegov revir je sicer povsod, kamorkoli pride; najbližji in vsakdanji pa je tisti eksotbodi!

ni borovec v parku ljubljanskega deželnega dvorca.

Oči so mu velike in rosne. Pa vse se zreali v njih, veselje in žalost, vdanost in skrb, pred vsem pa brezmejna ljubezen do mene. In koliko inteligencije sije iz njih! Zlasti kadar si česa želi ali je na kaj radoveden. Koketno nagnivši glavico na stran, zre ves zamaknjen; punčice se mu napno izza krajev mu pa gleda robček beline.

Zato pa ni čudno, da si je prilačil pravice, ki bi mu sieer ne ščepo neumnih človeških postavah.

Tako naprimer ni nikakor neugaja, da bi po pasje čepel na tleh; zaradi tega si je pa prisvojil pravico, da po človeško seda na stol ali pa lega za zofa; preproge mu pa služijo za toveladne blazine. Kadar je mraz, si pa poišče najtoplejšo mesto pri peči; in če sem ga jaz prej zasedel, me tako dolgo duva v hrbet, da se mu odmaknem rad ali nerad.

Sploh je strasten ljubitelj gor kote. Solnce ne čeni nič manj kot kranjske klobase in bedra pečenih piščancev. To troje in sladkor v kockah je zanj ideal, ki po njem kopri, kakor kak jokav poet kopri po svoji breztesni in zato tudi brezresni ljubimki.

Očividno se je v tej točki oklenil materialistnega filozofskega sistema. Pravim, filozofskega sistema, ker je njegovo mšljenje in dejanje treba presojati z zvišenega znanstvenega stališča. Sieer ni izumil lastnega filozofskega sistema, niti ne presega izključno na prapor tega ali onega mdrjanja. Temuče zlato srednjo pot je ubral in iz vsake "sole" vzel kar se mu vidi dovolj utemeljeno. Ali z učeno besedo rečeno:

— Moj Rjavček je elektik.

Tako si je iz materializma izbral klobase, bedra in raznovrstne sladkosti, ter priznati se mora, da je imel prav, ker so to materije, ki so res vredne, da se jih oklepa kužek in človek.

(Pride še.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim sream naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem vest o smrti moje ljubljene žene

ELIZABETE GROS,

rojene Arko v Ribnici na Dolenjskem. Umrla je dne 20. septembra. Vzrok njene smrti ni pripoznat. Stara je bila od 64 do 70 let; 40 let sva živela v Ljubzni.

Iskrečno se zahvtilim vsem tistim, ki so se vdeležili njenega pogreba dne 22. septembra. Zahvalim se tudi spletkam vencev, kakor tudi Mrs. A. Stermec, Mrs. Pucelj in Mrs. M. Henigman, ki so jo položile na mrtvaški oder. Lepa hvala tudi sorodnikom, ki so prišli iz daljave k njenemu pogrebu iz Roundup, Mont.: M. Petek, J. Petek, Fr. Andolšek in Geo. Zohoe. Se enkrat lepa hvala vsem skupaj!

Zahvaljoči soprog:

John Gros.

Bear Creek, Mont., 30. sept.

(5-7-10)

NAZNANULO IN ZAHVALA.

Tem potom naznanjamo, da nam je ljubljena hčerka

JOHANCA,

stara konaj 8 let in 4 mesece, umrla po kratki in zelo mučni bolezn v nedeljo 29. septembra pozno popoldne. Zdravnik je bil ves čas pri njej in tudi ob času krize; solze so polile dobrega morda, ali ni ji mogel pomagati.

Zahvaliti se nam je pa dolžnost rojakom in rojakinjam, ki so nam stali na strani ob času nesreče in žalosti, kakor tudi drugorodnim ženam, katere so veliko žrtvovala, da bi ohranile mlado življenje. Zahvalujemo se posebno rodbinam bratov Intiharjev, Milavčevim. Želetovim in vsem drugim, kakor tudi vsem, ki so imeli voljo spremiti jo na oddaljeno pokopališče, ali bilo je za premalo vozov. Hvala vam vsem!

Zahvaljoči ostali:

Gregor in Marija Novak, stariši.

Frank, brat.

Mici in Ančka, sestr.

Dodson, Md., 2. oktobra 1918.

(5-7-10)

Vsi v armado lastnikov Liberty bondov!

Varčujte za četrto Posojilo Svobode!

Rad bi izvedel za svojega štrica JOŽEFA POLAJNAR, doma iz Gornje Bele pri Kranju na Gorenjskem. Pred tremi leti sva bila skupaj v Davisu, W. Va., v loži. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve za njegov naslov, da mi naznaši, ali naj se pa sam zglasim na naslov: John Cvek, Box 27, Gilbert, Minn.

(5-8-10)

Rad bi izvedel za naslov mojih treh bratov ANTONA, FRANKA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavezniškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materija na Primorskem. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznaši, ali naj se pa sami javijo, ako citajo ta oglas. Svojem bratu, Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America.

(5-8-10)

WSS WSS WSS WSS WSS WSS

Cenik Knjig

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemško-angl. tolmač vezan — 50

Domaci zdravnik mali — 25

Hitri računar (nemško-angl.) — 50

Pojedilstvo — 50

Sledereja v pogovorb — 25

Slov. angl. in angl. slov. slovar — 150

Veliki slov. angl. tolmač — 250

ZABAVNE IN KAZNE DRUGE

KNJIGE:

Hipnotizem — 35

Dve Salolirj: "Čarljeva ženitev" — 25

In "Trije ženiti" — 25

Postrožba bolnikov — 50

Trtna in trtoraj — 50

Vojna na Balkanu 13 zvez. — 150

RAZGLEDNICE

Newyorške, božične, velikonočne in noveletne komad po — 05

ducat — 25

ZEMLEVIDI:

Avstro-Italijanska vojna mapa — 25

Avstro-ogrski, veliki vezan — 50

Cell svet mali — 10

Cell svet veliki — 25

Evrope vezan — 50

Vojna steška mapa — 300

Vojni atlas nov — 30

Zemljevidi: Ala., Ariz., Colo., — 25

Cal. itd. po — 25

Združeni držav mali — 10